تاریخ پیدایش اصطلاح قرائات سبع

شاگرد: قدیمی‌ترین موردی که این آدم‌های به‌خصوص را انتخاب کرده، ابن مهران است؟

استاد: مثلاً قبل از ابن مجاهد، قاسم بن سلام است که 227 وفات کرده است. کتاب القرائات دارد که متأسفانه نیست. به نظرم به‌خاطر کار ابن مجاهد است‌نساخ آن کم شد. خود طبری القرائات دارد. یک وقتی در اینترنت پیچید که نسخه آن پیدا شده است، همه اهل فن خیلی خوشحال شدند. ولی ظاهراً بیرون نیامد. یک نسخه ای از القرائات دارقطنی در کتابخانه آستان‌قدس پیدا شد. خدمت شما هم گفتم. کلیپش آمد. اگر ببینید آن آقایی که این کتاب را دیده چقدر خوشحال است. مصری بوده. وقتی کتاب را می‌بینند می‌گوید مطالب نقاش را دارد و ... . همه این‌ها برای قرن چهارم است. یک نسخه از آن پیدا شد. چه بسا خیلی از این نسخه‌ها هم باید پیدا شود. نسخه القرائات طبری را هم گفتند پیدا شده است. نمی‌دانم به کجا رسید. گاهی هم که پیدا می‌شود برای این‌که حالت تجاری داشته باشد و سود بالایی ببرند، آن را مخفی می‌کنند تا بعداً مفصل تر بفروشند.

شاگرد: منظور من این است که زمانی بوده که این افراد تصمیم گرفتند ابان بن تغلب را حذف کنند. یعنی فلانی و فلانی را بگذارند باشد. می‌توان آن زمان را حدس زد که کدام مؤلف این کار را کرده؟

استاد: ابن مجاهد مهم‌ترین کار را کرده است.

شاگرد: قبل از او هم بوده؟ یعنی اسماء سبعه برای این آدم‌ها علم شده بوده. اصطلاح قرائات سبع برای آن‌ها علم بوده است.

استاد: قرائات سبع قبل از ابن مجاهد علم در این هفت تا نبوده. اصلاً نداریم.

شاگرد: اختراع ایشان بوده؟

استاد: بله، قبلاً علم نبوده، وصف بوده است. یعنی مثلاً ابن جبیر هست که قبل از ابن مجاهد وفات کرده است. کتابی دارد به نام فی القرائات الثمان. قرائات هشت. خب چه کسانی هستند؟ خودش می‌گوید که چه کسانی هستند.

شاگرد: یعنی لزوماً هفت قاری ابن مجاهد نیست، ممکن است آدم‌های دیگری باشد؟

استاد: بله، به همین خاطر است که می‌گویم باید بروم ببینم که بیست و چهار قاری طبری چه کسانی هستند. سند می‌گفت و به‌صورت وصف می‌گفت در قرائات پانزده گانه. بروم و ببینم آن پانزده تا چه کسانی هستند. بعد از ابن مجاهد وقتی کارهای حکومتی صورت گرفت، دیگر هفت، برای این هفت نفر علم شد. لذا کسانی که به او ایراد می‌گیرند همین را می‌گویند، می‌گویند تو کسائی را به جای یعقوب گذاشته‌ای! قبلاً که هفت می‌گفتند ذهن همه سراغ این

میرفت که هفتمین آنها یعقوب است. چرا تو آمدی هفتی را که مانوس بود، عوض کردی؟! اگر علم بود که او نمیتوانست عوض کند. هفتی بود که مانوس بود. لذا به او اجازه گرفتند که تو یعقوب حضرمی که بصری بود را برداشتی و کسائی کوفی را به جای او گذاشتی. چون در حمزه اختلاف بود خیلی ها میلی به قرائت حمزه نداشتند. جهات دیگری از تشیع او هم بود. ابان هم به‌گونه‌ای تشیعش معروف بود که دیگر سراغ او نرفتند تا او را قاری بکنند. حمزه هم همینطور بود. مدام علیه او میگفتند ولی خدا میخواست که این مجاهد حمزه را به‌عنوان قرائ سبعه جا بیاندازد. منظور اینکه عشره و بیست خیلی بود.

مقدمه این مجاهد را نگاه کنید. میگوید چرا من این هفت را میونیسم؟ میگوید از بس که قاری ها و کتابهای انتسابی زیاد شده بود. از بس زیاد شده دیگر چاره‌ای نیست که تقلیل بدهیم، به اخص خواص آنها.

بازبینی #2
ایجاد شده 1 مه 2024 13:27:02 توسط ... .
به روزرسانی شده 5 ژوئن 2024 14:16:07 توسط ... .